Sailab – MedTech Finland ry:n lausunto hallituksen esityksestä sosiaalihuoltolain, vanhuspalvelulain ja asiakasmaksulain muuttamisesta (HE 113/2025 vp)

Sailab – MedTech Finland ry kiittää sosiaali- ja terveysvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä sosiaalihuoltolain, vanhuspalvelulain ja asiakasmaksulain muuttamisesta (113/2025 vp).

Sailab – MedTech Finland ry kannattaa esitystä ja toteaa, että lausuttavana oleva esitys on hyvä askel kohti teknologian parempaa hyödyntämistä sosiaalihuollon ja vanhusten sekä vammaisten palveluissa. Sailab – MedTech Finland ry toteaa, että lääkinnällisten laitteiden ratkaisuja hyödyntämällä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstön aikaa voidaan vapauttaa ja työn kuormittavuutta vähentää merkittävästi.

Vaikutusten arviointi ja suositukset

Esityksen kohdassa 9 Toimeenpano ja seuranta on todettu, että *jatkossa olisi myös syytä arvioida kansallisen arviointimekanismin tarvetta sosiaalihuollon palveluihin soveltuvan teknologian vaikutusten arvioimiseksi ja suositusten antamiseksi vaikuttavaksi todetusta teknologiasta.*

Sailab – MedTech Finland ry esittää, että lausuttavana olevaan esitykseen **lisätään velvoittava säännös** arviointimekanismista, vaikutusten arvioinnista ja suositusten antamisesta sekä em. velvoitteita toteuttavat organisaatiot.

Arviointi- ja seurantamekanismin luomisella samaan aikaan käytännön toimeenpanon kanssa varmistettaisiin lainmuutosten juurtuminen toimintamalleihin hyvinvointialueiden palvelutuotannossa sekä muutosten hyötyjen toteutuminen. Lisäksi luotaisiin toimiva vaikutustenarviointimalli sosiaalihuollon palveluihin. Sosiaalihuolto on monessa suhteessa jäänyt terveydenhuollon varjoon menneinä vuosikymmeninä, se pitää sisällään merkittäviä hyötypotentiaaleja. Lausuttavana oleva esitys työ mahdollisuuden edistää vaikutusten arviointia merkittävällä tavalla sosiaalihuollon palveluissa.

Asiakkaiden tarpeiden mukaiset ratkaisut

Lausuttavana olevan esityksen muutosten toimeenpanolle jää merkittävä määrä vastuuta muutosten käytännön toteutumisesta ja esityksellä tavoiteltavien hyötyjen saavuttamisesta.

Esityksessä ehdotettujen muutosten myötä hyvinvointialueiden ammattihenkilöstön vastuulle jää arvioida miten teknologiaa voidaan asiakkaiden kohdalla mahdollisesti hyödyntää. Kannatamme sitä, että teknologian käytön arvio ja hyödyt arvioidaan tapauskohtaisesti asiakkaan yksilöllisten tarpeiden ja mahdollisuuksien sekä kyvykkyyksien mukaan asiakassuunnitelmaa laadittaessa jokaisella hyvinvointialueella. Sailab – MedTech Finland ry toteaa, että tämä osaltaan lisää asiakkaiden yhdenvertaisuutta.

Sailab – MedTech Finland ry tähdentää, että hyvinvointiteknologian ja terveysteknologian erot on huomioitava riittävästi hoito- ja hoivatyön arjessa. Tiukasti EU-asetuksissa säädellyt lääkinnälliset laitteet edellyttävät potilasturvallisuuden varmistavaa ammattimaista käyttöä ja tiettyjä laitteita voivat käyttää ainoastaan riittävän koulutuksen ja kokemuksen omaavat sosiaali- ja terveydenhuollon toimihenkilöt.

Vaikuttavat julkiset hankinnat

Erilaisten teknologisten ratkaisujen käyttö rajoittuu kyseisellä hyvinvointialueella hankittuihin teknologisiin ratkaisuihin. Hyvinvointialueiden ammattihenkilöstö voi tarjota asukkailleen vain niitä ratkaisuja, jotka on hankittu kyseisen hyvinvointialueen käyttöön. Tämä rajoittaa merkittävällä tavalla lääkinnällisten laitteiden hyödyntämisen mahdollisuuksia ja lisää eriarvoisuutta asiakkaiden välillä eri hyvinvointialueilla.

Sailab – MedTech Finland ry toteaa, että vastaavasti kuin monessa muussa Euroopan maassa (mm. Saksa ja Ranska), olisi Suomessakin tarpeen edistää terveysteknologian hyödyntämistä kansallisella tasolla paljon nykyistä laajemmin erityisesti vaikuttavien julkisten hankintojen (value-based procurement) kautta. Tavoitteena tulisi olla kansallisen laite- ja teknologiaa koskevan tuotevalikoiman rakentaminen ja sen hyödyntäminen, ratkaisujen käytön ja valinnan ei tulisi perustua siihen valikoimaan, mikä on kullakin hyvinvointialueella hankittu.

Hyvinvointialueilla säästettäisiin merkittävällä tavalla sekä kustannuksia että ammattihenkilöstön aikaa, mikäli ratkaisujen hankinnoissa painotettaisiin asiakkaiden tarpeiden mukaisia tuotteita ja pidemmällä aikavälillä realisoituvia säästöjä. Yritysten insentiivejä kehittää ja innovoida uudenlaisia asiakkaiden tarpeista lähteviä ratkaisuja tulee lisätä.

Helsingissä
Anna Anttinen
Toimitusjohtaja
Sailab – MedTech Finland ry